

ga še imajo, izpodriva, in ona vez, katera veže družino k edinosti, je vedno tanjša — da se nazadnje utrga.

Ako se sin oženi s ženo njemu enakih misli, potem se ponavlja stara pesem. Ako vzame ženo, katera ima razum in občutno srce, pa manj bistro pamet, kakor on, potem postane ona prava mučenka njenega srca in razuma. Če pa vzame on kako nespametno ženo — kar se prav lahko zgodi, če ima denar — potem postane ona prava sužnja. Lahko si mislimo, kako taki stariši otroke vzgojajo.

Kaj se bode pa zgodilo s hčerjo omenjene družine? Ako vzame razumnega in pametnega moža, bode skušal on njo tudi razumno narediti, pa ne bode se mu posrečilo. Sebičnost je že pregloboko pognala svoje korenike. Zložnost se večkrat moti in pri vzgoji otrok ima on velike težave. Kmaló je on največji trpin in borivec.

Ako pa vzame hči moža njej enakih misli, no potem se ponavlja življenje očetove hiše, k čemur se še večkrat pridruži, da družini druga proti drugi postanete mrzli in nezaupljivi.

Ako pa vzame dekle nerazumnega, neumnega in zraven še slabotnega moža, potem postane on brez dvombe suženj — škrpeteljček — svoje žene.

Kakšna je potem vzgoja otrok, se lahko vidi. — Na materino ljubezen tudi ne smemo dosti računati. Ta je tudi le sama sebičnost. Mati hoče v otrocih sama sebe videti. Ona vedno deluje na to, da imajo otroci iste lastnosti, kakoršne ima ona.

Taka družina ne zmanjšuje splošnih bolesi prav nič, ampak jih še celó povekša. V družini mora torej razum vladati in vzgojevati. Če pa v družini razuma manjka, naj šola na otroke razumno vpliva, ter naj si prizadeva, da v družini primanjkljivi razum nadomesti. Ljudski učitelj naj v takih slučajih pokaže, da ni le učitelj, ampak tudi vzgojitelj.

J. Dimnik.

Ženska vzgoja.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

25.

„Dni mojih lepša polovica knalo,
Mladosti léta, knalo ste minúle!“
Proširen.

Nečem razpravljati dalje onih tako imenovanih skrivnih grehov. Omenim le še enkrat, da so dandanes močno razširjeni ne le mej dečki, ampak tudi mej deklicami. Pazite stariši tedaj na svoje otroke vestno; bodite jim angelji varhi; in ako zapazite kaj naopačnega, posvetujte se s kom pametnejšim, ter skušajte potem z vsemi svojimi močmi odpraviti to hudo spačenost.

Dalje bi vam svetoval, da tudi pazite, da se otroci vendar enkrat začno pametnejše igrati, kakor se igrajo zdaj. — Odpusti mi, dragi bralec, ako zapustim za kratek čas svoj predmet o ženski vzgoji, ter izpregovorim nekoliko od svoje lastne mladosti, o igran in zabavah in o tovariših. Bojim se, da sem bil jaz in moji vrstniki zadnji, ki smo se še igrali, kakor se spodobi dečkom. Res je, da smo dostikrat malo preveč zdvijali, ali komu je škodilo to? Nam ne, kajti igre so nam okrepčale naše telo. In drugim ljudem tudi ni škodilo, kajti imeli smo dosti opraviti sami s seboj, zato nismo delali odraščencem preveč preglavice. Zagotovim vas, da so se odraščenci celó premnogokrat kaj dobro zabavali pri naših igran.

Ne umem, kako je to, da takó propadajo igre pri mladini. Igre, koje smo igrali mi, učili so nas stareji dečki, in mi smo učili zopet mlajše. Bog zna, v katerem stoletju je živel oni vrli dečko, ki jih je izumil. Škoda, da nam zgodovina ne pové njegovega

imena! Zakaj vemo, kdo je izumil telegraf? Za igrajočo mladino je gotovo važnejša njega iznajdba, nego telegraf. Čemu je mladini telegraf? Nje urne nožice so tudi telegraf. — Toda zdaj je tako, mladina je pozabila mnogo iger. Mogoče tudi, da so bili oni, katerim smo mi izročili igre, tako slabi učitelji, da niso skrbeli, da jih dostojno izročé mlajšim.

Pač se dan danes mnogo piše o igrah. Cele knjige se tiskajo, v katerih je popisano brez števila iger. Ali kdo jih bere? Ali menite, da se boče mladina trudila in se jih učila iz bukev. Slab deček bi bil ta, ki se iz bukev uči igrati. V mojem času bi se mu bili smejali. Mi nismo poznali teorije. Stopili smo kar skupaj, ter smo igrali. Naopake smo iztrebili kar sproti mej igranjem. Ako v prvič ni šlo dobro, šlo je v drugič izvrstno. — Tudi ni dobro, ako se odraščenci mešajo mej igrajoče otroke z namenom, da bi jih poučevali, kako se igra ta ali ona igra. Odrašenemu človeku ne zaupa toliko otrok, kakor svojemu vrstniku. Zato tudi nimajo nikacega uspeha tako imenovane telovadne igre; pač k večemu pokazé otrokom druge igre; kajti, ako naj se igra otrok zadovoljno in z veseljem, ne sme imeti nikacega nadzornika: igra naj le s svojimi vrstniki.

Kako smo se tedaj igrali takrat, ko smo bili še mladi dečki? Kako se igrajo otroci zdaj, tega ne bodem ponavljal. — Bilo je, recimo, po zimi. Mrzel veter je bril zunaj, gosto je padal sneg z oblakov. Žalosten dan, kaj ne, dragi moji zdanji otročiči? Kaj nam je bilo storiti? Kaj bi bilo neki pametnejše, kakor zlesti za peč, ter tam brati kako poučno knjigo, ter se tako pripravljati za življenje? Oj, pojdite no! Kdo bi bil v mojih mladih letih kaj tacega mislil! Prav po pravici vam povem, da smo v mojem času največ sovražili knjige. Užé preveč se nam je zdelo, da smo jih morali nositi v šolo in iz šole. In kdo bi se ukvarjal z njimi še domá v izbi, ako zunaj pada takó prijetno beli snežek. Hajdi ven! Deček, ti nisi ustvarjen, da dremlješ za pečjo; deček, ti moraš v boj, v življenje! — Takó smo mislili užé mi dečki in dirjali smo ven na planoto. Pridirjalo jih je še več enakomiselnih, in kakor na komando, pripognili smo se, zgrabili vsak kepo snega, in vnel se je ljut boj mej nami. Kar na mah smo bili razkrojeni na dve stranki, in bombardirali smo se s kepami, da so se iskre kresale. — Ali, porečeš, dragi bralec, to ste bili pravi divjaki. Motiš se. Ali meniš, da smo se metali s kepami kar tako brez vsega namena? Mnogo smo se učili tudi pri tem. Meniš li, da to ni nobena umetnost, zadeti svojega nasprotnika ravno tje, kamor nameravaš? In bilo jih je mnogo mej nami, ki so užé naprej povedali, kam bodo zadeli tega ali onega. Meniš li, da je to kar si bodi, umakniti se o pravem času tako previdno vrženi kepi? Tù je pač treba nategniti vse svoje možgane. Ti, se vé, vidiš le vnanjo, robato stran te igre, ti imaš oči le za trdo lupino; ali mi dečki smo imeli bolj oči za jedro. Sicer imaš prav, ako praviš, da zdanje kepanje otroško nima nikacega pomena. Kajti zdaj ni nobene metode pri tej igri. Ali mi smo jo še imeli.

Ali užé te čujem vprašati, skrbna mati: koliko si nas je poškodovalo pri kepanji kak telesni del? Motiš se. Predrzen kepar ima svojega posebnega angelja varha, in spretnega keparja tudi ne zadeneš tako lahko. Po pravici ti povem, da se ne spominjam, da bi se bil kdo kaj poškodoval. — In koliko oken smo pobili s kepami? me vprašaš. Mi izurjeni keparji nismo ubili nobenega okna. Kateri pošten kepar bi neki pobijal okna! Za ves svet ne; sramoval bi se vsled tacega dejanja svoj živ dan. Kako pa se zdaj igra naša mladina! Neškodljive igre naj se ji privoščijo, a uredé naj se ji!